

OBČANSKÝ
INFORMAČNÍ
ZPRAVODAJ

3/'97

HRABOVSKÉ LISTY

PROGRAM OSLAV 700 LET HRABOVÉ

Od 16. do 24. června mohou občané shlédnout v zasedací místnosti Úřadu městského obvodu na Bažanově ulici výstavku k 700leté historii Hrabové. Bude otevřena denně od 8 do 15 hodin, v úřední dny, tj. pondělí a středa do 17 hodin. Ve dnech 21.6. a 22.6. bude otevřena rovněž do 15 hodin. Pro návštěvníky bude zdarma k dispozici publikace - pamětní almanach "700 let historie Hrabové", zpracovaná historiky Archivu města Ostravy.

Dne 20.června pořádá Základní škola sportovní den pro své žáky a žákyňe, kde se děti utkají v mnoha individuálních závodech i kolektivních sportovních disciplínách. Vítězům budou ceny a odměny předány na DNU dětí dne 22.6. ve Dvoře Lyčka.

Dne 21.června od 7,30 hod. bude v Hrabové budíček s místní dechovou hudbou DEOR, řízenou kapelníkem Jiřím Střížem a dirigentem VI.Havránkem.

Od 9 hodin proběhne v kostelíku sv.Kateřiny slavnostní mše se zpěvem operní sólistky paní Evy Dřízgové, je očekáván výjimečný zážitek.

Od 15 hodin se uskuteční běh Hrabovou pro děti s rodiči ve čtyřech věkových kategoriích. Start je u ZŠ a cíl tamtéž. Všichni účastníci obdrží pamětní listy a první tři budou odměněni. Ceny budou předány při dnu dětí ve Dvoře Lyčka.

Dne 22.června od 14 hod. je pořádán ve Dvoře Lyčka DEN DĚTÍ s bohatým

programem, řízeným moderátory radia Hellax.

V průběhu odpoledne vystoupí děti mateřských škol a základní školy. Proběhnou závodivé hry a soutěže, diskotéka s oblíbeným Hopsalínem z taneční školy TREND, vystoupí (po svém návratu z Anglie) skupina AKCENT. Jezdecká škola EQUI předvede ukázky westernového ježdění, práce s bičem a lasem, voltíže - cvičení na koních, ukázky her na koních, přehlídku klisen s hříbaty. Děti si též samy mohou vyzkoušet jízdu na koni. Asi v 16 hodin vystoupí SILÁK ZEKON. Bohaté občerstvení je zajištěno a také prodej hraček firmou GLOBAL.

Od rána dne 26. června bude ve škole výstavka žákovských prací.

Na den 27. června je svoláno mimořádné slavnostní zasedání zastupitelstva městského obvodu za účasti představitelů města a pozvaných hostů. Uskuteční se v základní škole na Paskovské.

Dne 28.června vyvrcholí oslavy 700 let Hrabové

Od 9 do 12 hodin bude "klub tradičních technik při DK Vítkovice" v kulturním středisku na Šídlovci v místnosti klubu důchodců předvádět své umění v paličkování a jiných tradičních technikách (výrobky si budete moci i zakoupit).

V dopoledních hodinách na hřišti TJ SOKOL se utkají v přátelských fotbalových utkáních žáci a dorost s celky sousedního Vratimova. Přátelské fotbalové utkání mužstva Hrabové s

ČSAD Havířov začne odpoledne.

Od 14-ti hodin se budou konat hrabovské oslavy v prostoru TJ SOKOL volnou zábavou, vstupné je dobrovolné. K dispozici bude bohaté občerstvení, stánky s prodejem nejrůznějšího zboží. Kulturním zábavným odpolednem bude přítomné provázet občan Hrabové pan Miroslav Houžvička. K příjemnému poslechu budou vyhrávat dechová hudba DEOR, dívčí country kapela Červené kloboučky a od 19 hodin bude hrát k tanci skupina RABAT pana Koutného. Pro zájemce proběhne také soutěž v amatérském zpěvu. Po setmění bude ve vyhraženém prostoru odpálen ohňostroj.

Přípravný výbor a pořadatelský sbor zvou tímto všechny občany Hrabové přátele a známé k hojně účasti.

VÁŽENÍ SPOLUOBČANÉ,

letos si Hrabová připomene 700 let své prokazatelné existence. Období dlouhého, nejednoduchého vývoje, jehož výsledkem je současný stav.

Při této příležitosti budou publikovány dějiny Hrabové, dílo odborníků Archivu města Ostravy. Budou v dostatečném množství, aby si je mohl přečíst každý v Hrabové. Jde o poučné čtení. Jak kapitoly dávné historie, tak třeba život obce v období předmnichovské republiky či období po roce 1945.

Z OBSAHU UPOZORŇUJEME NA:

- ÚPLNÝ PROGRAM OSLAV 700 LET HRABOVÉ
- ROZPOČET JE POZITIVNÍ
- CO VÍME O NEJSTARŠÍM OBDOBÍ HISTORIE HRABOVÉ AŽ DO POČÁTKU TOHOTO STOLETÍ?
- čtěte na str. 2, 3, 4
- NEZBAVÍŠ SE PROŽITKU (vzpomínka rodáka) - str. 6

BUDE VÁS ZAJÍMAT ...

● Magistrát města Ostravy začal vydávat nové periodikum "Ostravská radnice", což je informační měsíčník pro občany města. Z dubnového vydání se kromě jiného dovídáme, že RADA města projednala a schválila přejmenování ulic také v Hrabové, a to :

- části ulice Krašické na ulici Ve Stromoví

- části ulice Paskovské na ulici Na Rozích

● Paní Eva Dřízgová - Jirušová, sólistka opery Národního divadla moravskoslezského, která je nositelkou prestižní ceny Thálie 96, bude zpívat při slavnostní mši v kostele sv.Kateřiny v rámci oslav 700 let Hrabové.

● Náklady na zabezpečení důstojných oslav 700 let Hrabové nezatíží rozpočet městského obvodu. Z velké části jsou uhrazeny sponzorskými dary a příspěvky občanů. Výtěžek z oslav vč. příspěvků z dobrovolného vstupného bude věnován dětské neurologii FN Poruba.

Hrabová měla to štěstí, že přežila nedávnou minulost se šrámy, z nichž mnohé jsou napravitelné. Chybělo málo, aby následovala osud sousední Hrabůvky. Od roku 1990 je samostatným městským obvodem města Ostravy. Se svojí samosprávou, se systémem, kdy každý občan Hrabové může do věci veřejných mluvit a dění v obci ovlivnit. A to je dobře. Přál bych si, aby to takto zůstalo i v budoucnu.

Váš starosta
Ing.Bohumil Rundt

VYBRÁNO Z NEJSTARŠÍ HISTORIE HRABOVÉ

Křestní listina

První písemná zmínka o Hrabové v listině z roku 1297 neznamena, že středověká vesnice pod názvem "GRABOW" vznikla k tomuto datu. V roce 1297 zřejmě poprvé vznikla nutnost zaznamenat jméno, možná již 100 let existující obce, v právním dokumentu, který změnil již dříve uzavřenou smlouvu o hranici mezi Polskem a Moravou.

Hranici tvořila řeka Ostravice, která však za povodní měnila svůj tok. K urovnání jednoho ze sporů o lesy a pole došlo v roce 1297 mezi olomouckým biskupem Dětrichem (vlastníkem území na moravské straně - tedy i Hrabové) a těšínským a osvětimským knížetem Měškem, jemuž patřily pozemky na straně polské. Stalo se tak listinou vydanou dne 2. srpna 1297 v Ostravě, která je zároveň křestním listem obce Hrabové. Novou hranici tvořily hranečníky (hraniční kopce), k jejichž navržení se vzájemně zavázaly obě strany. Ustanovení hájilo zájmy olomouckého biskupství, kterému po změně toku zůstaly na polské straně pole a lesy. Jednalo se o pozemky na tzv. Závodí.

Pod vládou olomouckých biskupů

Hrabová ve středověku patřila k rozsáhlejším zemědělským obcím. Název pochází od slovanského "habr" (též starší "hrab") a značí místo, kde rostly habry. Osada vznikla již před polovinou 13. století, tedy ještě před nástupem vrcholné kolonizace.

Organizované osídlování a využívání půdy (získané olomouckým biskupstvím na severovýchodní Moravě) zahájil v 50-tých letech 13. stol. biskup Bruno. Kolonizace se zúčastnila skupina německých osadníků (drobná šlechta a rolníci) z rodových držav Schaumburků ve Vestfálsku a Sasku, ale i z jiných oblastí Německa. Ti s sebou přinesli i nový právní vztah k půdě, tzv. právo

zákupní, na něž přešly i starší vesnice a také Hrabová. Zkušený muž (lokátor) z pověření biskupa zemědělskou půdu rozdělil na určitý počet stejně velkých dílů a sjednal smlouvu na výši nákupní sumy a výši feudálních dávek. Usazení německých osadníků v Hrabové není potvrzeno, víme jen, že v roce 1300 udělil biskup Dětrich paskovské léno (vč. Hrabové) Janovi z rodu Stange, který pocházel z Německa. V lenní závislosti setrvalo paskovské léno do roku 1538. Paskovské léno často střídalo pány. V roce 1392 je zmiňován Markvart z Volfberku a jeho statek ve Staré Hrabové (Alden Grabe) a Nové Hrabové (Neuen Grabe). Roku 1435 skládá Mikuláš z Paskova lenní přísahu ze vsi Paskova, Nové Bělé, Malé Hrabůvky a Velké z polovice (Hrabowa Magna). Dosaďadní literatura se shoduje na tom, že Nová Hrabová a Malá Hrabůvka jsou nyníjší Hrabůvka, názvy Stará Hrabová a Velká Hrabová označují Hrabovou.

Po Volfbercích získal paskovské léno (vč. Hrabové) listinou z roku 1499 Beneš Černošský z Boskovic, v níž je uveden dvůr a mlýn ve Velké Hrabové. Dvůr se nacházel v místě dnešního statku a mlýn nedaleko Ostravice v blízkosti Mlýnské strouhy.

Součástí paskovského léna

Přelomem v dějinách paskovského léna je rok 1538, kdy se obce vymanily ze závislosti na olomouckém biskupství a staly se šlechtickým statkem. Jejich prvním světským držitelem se stal Jan z Pernštejna a na Helfštýně. Zde jsou první zmínky o rybnících, je pravděpodobné, že na jejich vzniku měl velkou zásluhu Jan Doubravka z Doubravky a Hradiště.

V 16. stol. se na paskovském panství rozšířila refor-

mace, tj. náboženské, politické a sociální hnutí, namířené proti monopolnímu postavení katolické církve, která zasáhla také Hrabovou.

Dřevěný kostel sv. Kateřiny - vzácná stavitelská památka - je doložen k roku 1564, z té doby pochází zápis, že v tomto roce zesnul Jura Choleva (rod Cholevů - zastával po dlouhou dobu funkci fojty, tj. zástupců vrchnosti ve vesnici). Fara se připomíná roku 1580, kdy je žádán olomoucký biskup aby opatřil katolického kněze do Velké Hrabové. Pro nedostatek kněží se to asi nepodařilo. Roku 1597 vyzývá Stanislav Pavlovský, horlivý katolík, Ctibora Syrakovského z Pěrkova, aby na hrabovské faře netrpěl kacířské kazatele. Až v roce 1615 se ví o katolickém faráři Vojtěchovi. V roce 1633 byl ustanoven na faru v Hrabové řádový kněz Martin Fulkovius. Kostel v Paskově tehdy patřil k hrabovské faře, teprve po příchodu kněze Fulkovia bylo sídlo faráře přeloženo do Paskova.

V roce 1679 došlo k vyloupení hrabovského kostela. Byl ukraden drahocenný pozlacený kalich. Pachatele dopadli a vzápětí popravili. Od poloviny 17. stol. se v Hrabové stabilizuje příklon obyvatel ke katolické víře a dne 9. září 1764 podává paskovský vrchnostenský úřad zprávu krajskému v Přerově, že všichni farníci jsou dobří katolíci.

Urbář z roku 1697 - popis panství

Fojtem ve Velké Hrabové byl Melichar Choleva, dále zde žil svobodný (volný) sedlák Jan Žáček, 24 sedláků a 11 chalupníků, kteří měli chalupu a malý kousek půdy. K sedlákům patřili Kašpár Žáček, Šimon Haladej, Jan Lyčka, Mates Martinák, Mates Piskoř, Jakub Míček, Jan Dlouhý, Melichar Vala, Matěj Haladej, Šimon Žáček, Václav

Chlupatý, Pavel Toman, Josef Jaroš, Josef Svoboda, Ondřej Žáček, Jan Honus, Tomáš Havlík, Melichar Mutina, Josef Šustek, Matěj Juríček, Matěj Černý, Mikuláš Rajnoch, Václav Jakubek a Ondřej Lička. Jako chalupníci jsou uvedeni Jan Kovalčík, Petr Vratný, Jan Svoboda, Jan Lyčka, Jan Bednář, Tomáš Novák, Ondřej Havránek, Mates Janša, Mikuláš Michna, Markéta Vilkyňová a Václav Lyčka.

Postavení fojta a svobodného sedláka upevňovala zvláštní privilegia z roku 1694, která stanovila jejich platy, dávky a povinnosti vůči vrchnosti.

Velkohrabovský fojt Melichar Choleva musel odvádět na sv. Jiří a sv. Václava 11 krejcarů, 2 denáry gruntovní činže, jednu slepici a jednu měřici dva achtle (asi 78 litrů) pšenice a totéž množství žita z rybníčku. K povinnostem též patřilo chovat panského chřta nebo za něj sypat 3 měřice (asi 210 litrů) ovsu ročně. Součástí fojství býval i hostinec, měl šenkovat panské pivo a kořalku z pivovaru a palírny v Paskově.

Fojství tehdy č. 36 stávalo v místech dnešní restaurace "U lípy". Podobné povinnosti měl i volný sedlák Jan Žáček, statek se nacházel v blízkosti kostela u dnešní Paskovské naproti domu čp. 31. Hrabovský mlynář odváděl vrchnosti roční činži 150 zlatých, kromě toho musel vykrmit ročního vepře pro panský stůl. Mlynář dbal, aby u něho mleli pouze poddaní z Velké Hrabové a z Malé Hrabové, trest by ho stihl, kdyby mlel někomu kdo byl příkázán k paskovskému mlýnu.

Na Ostravici, Olešné, na Hrabovském potoce zvaném Červenec nebo Štičí / nyní Š4uči/ kvetl také rybolov. Právo lovit náleželo pouze vrchnosti, lovili se kapři, štiky, pstruzi, úhoři, parmy, lipani a jiné ryby.

KDO NEZNÁ MINULOST, NEMŮŽE ...

... NEMŮŽE NIKDY DOSTATEČNĚ SPRÁVNĚ ...

Panský dvůr

Střediskem vrchnostenského hospodaření a podnikání v Hrabové byl panský dvůr na horním konci vesnice, dnes statek. Patřila k němu půda "V luhu" směrem k Vratimovu, střední pole "Rozhonuv" a pole k vrbině u Olešné směrem k rybníkům "Bočan" a "Prostředník". Celková výměra činila asi 63 ha.

Panské louky byly významným zdrojem příjmů. Seno a otavu poskytovaly i rybníky, které se střídavě nechaly vysušit. Se sklizenými 180 fůrami sena a 60 fůrami otavy patřil hrabovský dvůr k nejvýnosnějším.

Dle soupisu inventáře v roce 1641 se na hrabovském dvoře nacházelo 23 dojných krav, 1 plemenný býk, dále 29 kusů hovězího dobytka, 10 plemenných vepřů, 54 kusů vepřového dobytka, 7 krocánů, 23 hus, 82 slepic a kohoutů, 44 kachen, 8 kapounů a 321 ovcí. Hospodářské práce řídil šafář.

Hrabovské rybníky

Charakteristickým znakem Hrabové byly panské a selské rybníky, které až do počátku 20. století se rozprostíraly od Paskova po Hrabůvku. Panských bylo devět o rozloze cca 148 ha (Šídlovec, Bezdák, Starý Krašický, Nový Krašický, Šajar, Starý Hurt, Nový Hurt, Pilík a Prostředník) a na ně se napojovaly selské rybníky o rozloze 82 ha, jichž bylo dohromady 54. Dozor nad rybníky vykonávali fišmistři, museli být přítomní při sušení sena a otavy, jakož i osevu obilí v rybnících, odpovídali za vše potřebné k výlovu, provedení oprav a jiných prací. Pod jejich dohledem sbírali poddaní žaludy z dubů na březích. Podávali také na hospodářských poradách v paskovském zámku zprávy o rybničním hospodaření a stavu rybníků, navrhovali co by se mělo zařadit. Posledním fišmistrem na počátku 20. století byl domkář Janša.

Bohuslav Bartoník, hrabovský rodák, líčí ve svých vzpomínkách jak vypadala rovina posetá rybníky, za níž se na jihu zvedaly beskydské hory:

"Široké vodní pláně byly vroubeny hrázemi, porostlými řadou dubů. Do jisté míry přírodní rezervace, poskytující útulek vodnímu ptactvu (divoké husy a kachny, roháči, vodní slípky, lysky, bekasiny, sluky, rackové, čajky...atd). Nejkrásnějším a rozlohou největším byl rybník Pilík u dvora, rozlehlá vodní hladina a krásná alej starých stromů na hrázi tvořily jedinečná zákoutí. Idylu dovršovaly siluety roháčů s krky ozdobenými křežlůčkami lesklých per."

Hrabovské rybníky přita-

číní. Ukázalo se, že stížnost byla oprávněná a hrabovští svůj spor s vrchností vyhráli.

Do tohoto období spadá významná událost v historii kostela sv. Kateřiny v Hrabové, a to zřízení lokální fary na základě dvorského dekretu a erekční listiny z 20.7. 1781. K této události se rovněž vztahuje výstavba přízemní farní budovy, která sloužila zároveň jako škola. V roce 1830 proběhla její přístavba o jedno poschodí.

Zrušením poddanství se feudální vztah k půdě změnil, rovněž na bývalém paskovském panství proběhlo v letech 1848-51 vyvazování pozemků z poddanství. Břemena byla rušena buď bez náhrady nebo za odškodnění. Byla

RYBNÍKY V HRABOVÉ

hovaly svou krásou. Přinášely obyvatelům obce užitek, ale i problémy. Kronikář Hrabové ve 20. století píše, že po vysušení rybníků zmizela s hejny komárů i nemoc zimnice, odletělo však i vodní ptactvo.

Na sklonku feudálního zřízení

V letech 1765-76 byl držitelem paskovského panství olomoucký kupec, směnárník, podnikavý průmyslník Karel Pammesberger, povýšený do šlechtického stavu Marií Terezií. V letech 1779-1809 panství drželi Mitrovští z Nemyšle a na Hrabyni. V roce 1848 za majitelů ze šlechtického rodu Saint Genois d. Annaucourt došlo ke zrušení poddanství a k vyvázání z poddanských břemen.

Poddaní si stěžovali na vrchnost z přetěžování robotními povinnostmi, užívání fyzických trestů a zvyšování činží. Tak např. v roce 1772 si stěžoval Josef Choleva a řada poddaných z Velké Hrabové moravskému guberniu v Brně, že jejich louky jsou nesprávně zatíženy

Ze zápisů v obecní a školní kronice je zřejmé, že si bývalí poddaní a jejich potomci museli zvykat na své změněné postavení a nový způsob hospodaření na gruntech.

Když v roce 1882 nastoupil na obecnou školu v Hrabové řídící učitel František Bartoník, rodák z Kokor u Přerova, vyjádřil se ve školní kronice kriticky nejen k neutěšenému stavu školy, ale wedl také mnoho nechtěného o tehdejší životě v obci.

Přečtěme si v tomto líčení poměrů za dobu prvních desetiletí existence Hrabové jako samostatné obce, přičemž si musíme uvědomit, že bylo míněno jako varování, neboť řídícímu učiteli Františku Bartoníkovi šlo o pozvednutí hospodářské a kulturní úrovně obyvatel Hrabové.

"Občané mnozí z kostela třeba jdoucí, anebo jinak sešli v hostinci,

kamarádům a kdo přišel, z celé bečky piva neb nápoje jiného... pítí dával, ano i připravené pokrmky k jídlu platili. I pak byla tato společnost rozveselena třeba přes celý den i dlouho do noci, což ale nezřídka v neradostné bitky, pračky a napotom v soudy a nepřátelství se obracelo. Z toho však veselého popíjení a častování převelice hostinští tyli, jakož jinak si vysvětlit nelze, protože ochuzení do Hrabové přicházejíce, zbohatlí a pány z Hrabové odcházeli, nebo se zde do smrti zdrželi. Jak pak jinak býti může, grunty sedláků v dluzích se topily, když veškeré ty trachtace módou byly po vši obci a na dluh se držely. Z takového převráceného života na zdraví všichni účastní utrpěli, až jeden po druhém, mnohý prve těla silného a let nejmužnějších, umíral, až mnozí vymřeli, zanechavše obyčejně ubohé vdovy s dítkami a předluženým gruntem..."

Nejen tato skutečnost, ale také touha rolníků vydělat

RYBNÍKY V HRABOVÉ

hovaly svou krásou. Přinášely obyvatelům obce užitek, ale i problémy. Kronikář Hrabové ve 20. století píše, že po vysušení rybníků zmizela s hejny komárů i nemoc zimnice, odletělo však i vodní ptactvo.

Na sklonku feudálního zřízení

V letech 1765-76 byl držitelem paskovského panství olomoucký kupec, směnárník, podnikavý průmyslník Karel Pammesberger, povýšený do šlechtického stavu Marií Terezií. V letech 1779-1809 panství drželi Mitrovští z Nemyšle a na Hrabyni. V roce 1848 za majitelů ze šlechtického rodu Saint Genois d. Annaucourt došlo ke zrušení poddanství a k vyvázání z poddanských břemen.

Poddaní si stěžovali na vrchnost z přetěžování robotními povinnostmi, užívání fyzických trestů a zvyšování činží. Tak např. v roce 1772 si stěžoval Josef Choleva a řada poddaných z Velké Hrabové moravskému guberniu v Brně, že jejich louky jsou nesprávně zatíženy

rušena robota drobných domkářů /v Hrabové jich žilo 59/.

Hrabová v letech 1848-1918

V souvislosti s přestavbou politické správy v důsledku událostí roku 1848 byla také v Hrabové ustavena obecní samospráva. Správními orgány místní obce se staly obecní výbor a obecní představenstvo. Do čela obce byl zvolen starosta.

Funkci starosty zastávali do roku 1918 následující občané, většinou majitelé pozemků, nazývaní též gruntovníci:

Josef Mutina (kolem roku 1857)

Karel Neusser, mlynář (kolem roku 1867)

František Mutina (1871 - 1873)

Josef Velký (1873 - 1876)

Karel Chlupatý (1876 - 1880)

Ludvík Staněk (1881 - 1891)

František Pajorek (1891 - 1894)

Rudolf Držonka (1894 - 1897)

Ludvík Staněk (1897 - 1914)

Antonín Adámek (1914 - 1919).

... SPRÁVNĚ ROZUMĚT PŘÍTOMNOSTI, ANI ...

ANI SPRÁVNĚ ODHADNOUT BUDOUCNOST !

více peněz "formankou" - povoznictvím (hrabovští rolníci vozili ostravské uhlí do hutí v Bašce, ve Frýdlantě a Třinci a odtud dopravovali železo do Ostravy) a odchod čeledí i selských synů do dolů a průmyslových závodů na Ostravsku (kde dostali větší mzdu a byli pány svého volného času), unesly zmatek do dosavadního ustáleného vesnického života a zapřičinily úpadek mnoha selských a chalupnických usedlostí.

Obrat nastal k lepšímu až s příchodem Františka Bartoníka, který se vyznačoval vynikajícími pedagogickými schopnostmi, ale platil též v obci za výborného organizátora hospodářského, kulturního a spolkového života v obci. V roce 1882 založil první knihovnu v Hrabové, měl zásluhu na postavení nové školní budovy v roce 1885 a o pozvednutí hrabovské školy na jednu z nejlepších v okolí. V roce 1893 stál při zrodu Čtenářského spolku. Veden snahou seznámit hrabovské rolníky s lepším způsobem obhospodařování pozemků, zval do obce činovníky Hospodářské jednoty pro severovýchodní Moravu v Místku, kteří zde konali odborné přednášky.

Rozvoj spolkového života

se traduje na přelom 19. a 20. století. Po nejstarším Čtenářském spolku vznikly Sbor dobrovolných hasičů (1896), První dělnický potravní spolek (1895), zábavný spolek Omladina (1897), Hospodářská besídka (1902), Klub českých velocipedistů (1906), tělocvičná jednota Sokol (1908) a Školský haléřový spolek (1908).

Podmínky pro založení Sboru dobrovolných hasičů připravil již v roce 1895 učitel Jindřich Dohnal. V souvislosti s jeho odchodem na školu v Malé Hrabové (Hrabůvce) bylo založení sboru odsunuto na rok 1896. Ustavující schůzi svolal

starosta obce Rudolf Držonka na 5. červenec 1896 do starého hostince Marie Černé "U lípy". Do výboru byli zvoleni Rudolf Držonka (starosta-velitel), Jan Vogt jako náčelník, Jan Šebesta jako první a František Břenek jako druhý místonáčelník. Jednatelům se stal František Vaněk, pokladníkem František Bartoník a zbrojířem Inocenc Raška. Členy výboru byli František Piskoř a Jan Krautvuřt. Obec sboru postoupila skladiště a dvoukolovou stříkačku firmy Knaust, zakoupenou v roce 1884. Sbor obstaral novou čtyřkolku od firmy A.R. Smékal & J. Krátký. Nezapomělo se ani na lépe vyhovující hasičskou zbrojnicí, kterou obec vystavěla v roce 1904 a jejíž slavnostní otevření proběhlo 30.7.1905.

takové zděšení, že se sběhli a každý si z obchodu bral co mohl, aby zachránil svůj podíl. Konzum pak postupně upadal až zanikl.

V letech 1897-1910 působil v Hrabové zábavný spolek Omladina, který nechtěl sdružovat jen příslušníky mladší generace, ale všechny, kteří měli o spolkový život - pořádání divadelních představení, tanečních zábav, plesů, výletů do přírody a zájezdů do vzdálenějšího okolí. Po dobu své existence ovlivnil tento spolek pozitivně kulturní život v obci, mimo jiné proto, že se mezi jeho členy a příznivci nehledělo na politické, náboženské ani stavovské rozdíly. Jeho představitelé se také zasloužili o ustavení Klubu českých velocipedistů v Hrabové.

pán Němec a náčelníkem Antonín Adámek. Mluvit pouze o tělocvičné činnosti a nezmnít se přitom o pořádání vzdělávacích a kulturních akcí by znamenalo ochudit jednotu o její důležité poslání národně uvědomovací. Sokol zajišťoval přednášky s lékařskou a historickou tematikou a sehrál též řadu ochotnických divadelních představení.

Vedle TJ Sokol byla v Hrabové v roce 1908 založena také Dělnická tělocvičná jednota, spjatá se sociálně demokratickou stranou. Rovněž DTJ pořádala tělocvičná vystoupení a ochotnická divadelní představení.

Prvním starostou byl Karel Mikolajek, prvním náčelníkem byl Metoděj Viliamus.

Zájem o zlepšení postavení žactva z chudých rodin měl za následek založení Školského haléřového spolku v roce 1908. K poznání, že je

Z NEJSTARŠÍ HISTORIE HRABOVÉ

I v Hrabové, obdobně jako na jiných místech Ostravska, se sociálně demokratičtí dělníci Dominik Peterek a Jan Mutina pokusili uskutečnit užitečnou myšlenku založení dělnického potravního spolku. Propagace této formy družstevnictví vyvrcholila kolem roku 1895, kdy také v Hrabové došlo k založení Prvního dělnického potravního spolku. Snaha vymanit se jeho prostřednictvím ze závislosti na závodních konzumech, které vlastnili majitelé průmyslových podniků, byla obyvateli obce oceněna a ti zakupovali podíly ve výši 10 zlatých. Konzum Prvního děln. potrav. spolku se nacházel v domě č.42 naproti staré škole /později

Noskovo púekařství/. Brzy se však dostal do potíží, neboť podílníci podobně jako jinde požadovali vydávání zboží na úvěr. I v Hrabové se stalo, že když skladník v obchodě odmítnul vydat zboží na dluh, rozběhly se rozzlobené ženy po vesnici a vykřikovaly, že konzum zbankrotoval. To způsobilo mezi podílčníky

Obsahem činnosti Hospodářské besídky (1902) bylo především pořádání vzdělávacích akcí pro zemědělce, schůze s odbornými přednáškami, výstavy dobytka a plodin, zájezdy, exkurze apod. Členství ve spolku mělo výhody v drobné svépomoci, společném objednávání zemědělských potřeb a používání zemědělských strojů. První předsedou Hospodářské besídky byl v letech 1902 až 1912 František Lička, rolník z č.30.

K založení tělocvičné jednoty Sokol v Hrabové došlo dne 11.října 1908 v hostinci "U Chlupatých" (dnes "Na vyhlídce"). Bylo však nutno získat prostory vhodné pro cvičení, neboť jak uvádí kronika "cvičilo se uprostřed nálevny v hostinci Chlupatého mezi hosty, kteří nepřihlíželi na cvičení vždy se zájmem a pochopením". Na podzim 1908 postavila Marie Černá nový hostinec s prostorným sálem, který si Sokol pronajal. Prvním starostou TJ Sokol byl zvolen starosta obce Ludvík Staněk, místostarostou se stal Ště-

potřeba podpořit výchovu těchto žáků poskytnutím ošacení, nákupem knih a umožněním účasti na zábavných akcích pro děti, dospělí učitelé, ale také mnozí občané. Prvním předsedou byl mlynář Jan Vogt. Školský haléřový spolek působil v obci až do roku 1934 a splnil vše co si při svém vzniku vytknul. Za dobu existence podělil žactvo obuví, šatstvem a příspěvky na školní výlety, jejichž hodnota činila 155.000Kč.

Pozornost zaslouží také zřízení poštovního úřadu v roce 1897, ustavení záloženského spolku Raifeisenka v roce 1903, postavení další školní budovy a založení četnické stanice v roce 1904, otevření obecní jubilejní knihovny a stavba obecního hřbitova v roce 1908.

Novodobější historie je obsažena v Almanachu historiků.

Přestupky a sankce na úseku čistoty a pořádku

Odbory komunálních služeb, ochrany vod a půdy, ekologie a dopravy zpracovaly přehled o přestupcích, které se vyskytují při udržování čistoty na veřejných prostranstvích města Ostravy. Naše informace uvádí sankce pro fyzické osoby za porušení zákonných předpisů a jiných správních norem. Pro

NE! DOMÁCÍMU SPALOVÁNÍ PLASTICKÝCH HMOT

Oproti spalování ve spalovnách, znamená spalování domovního odpadu v domácích topeništích mnohem větší nebezpečí pro přímé ohrožení občanů toxickým znečištěním ovzduší, které dýcháme. Při nízkoteplotním spalování (ať už v lokálních kamnech, krbech nebo na otevřeném ohni na zahradě) se vyprodukuje řada jedovatých spalin, jako

KRÁTKÉ ZPRÁVY

● Proběhlo výběrové řízení na provedení kanalizace ulice Krmelínské na Žižkově. Kanalizaci po úspěšném konkurzu bude provádět firma STASPO s.r.o., která již v Hrabové dělala kanalizaci na ulicích Nešverova, Perunova, Jezerní a Závadova. Zahájení stavby je dohodnuto na II. pololetí 1997.

● Výměnu plynovodů zahájily Severomoravské plynárny v ulicích Hradeckého, Výjezdni, Pod Břehy, U Kotelny, Mlynářská a Jezdiště. Termín ukončení prací je 11/97.

● SPT Telecom pokračuje v kabelových rozvodech. Práce by měly být ukončeny v červnu 97. Vzhledem k rozsáhlosti pokládky kabelů a problémům na trase zaslouží firma ELMAS s.r.o. pochvalu za krátkost termínu v jakém práci provádějí.

● O výstavbu rodinných domů v Hrabové je zájem! Letos za čtyři měsíce byla vydána čtyři stavební povolení. V minulém roce bylo vydáno celkem 16 stavebních povolení. Pokud majitelé pozemků vhodných pro výstavbu rodinných domů chtějí tyto odprodat, sdělte tuto skutečnost stavebnímu úřadu v Hrabové, který vám případné zájemce doporučí.

je organické sloučeniny chlóru, polychlorované bifenylly, dioxiny, fuvany apod., které kromě jiných škod na zdraví podporují vznik rakoviny. Účinnost jedů ze spalin z nízkých komínů, bez možnosti výraznějšího ředění vzduchem, je zejména v období inverze vysoká. Vždyť chlór byl účinným bojovým plynem v první světové válce a moderní chemické zbraně jsou vyrobeny na bázi sloučenin, které sami domácím spalováním plastů vyprodukuje, ale i vydýcháme.

Veřejných prostranstvích města Ostravy. Naše informace uvádí sankce pro fyzické osoby za porušení zákonných předpisů a jiných správních norem. Pro

Výše uvedené skutečnosti jsou veřejně známé, řada lidí však o nich neví, nebo nechce vědět. Odstraňovat příčinu choroby, až ji zjistíme sami na sobě - to už je většinou pozdě.

NÁŠ ROZPOČET JE PŘÍSLIBEM ROZVOJE

Magistrát vydal pro vyšší informovanost občanů tzv. rozpočtový slabikář na rok 1997, kde podrobněji rozebírá na co je vydáváno z rozpočtu. Tak např. město Ostrava přispívá na jednu jízdenku MHD 62% její ceny, na vstupenku do Národního divadla Moravskoslezského 417 Kč, na vstupenku do DPB 382 Kč, na jednu vstupenku do ZOO přispívá 44 Kč, na den centra tísňového volání je to částka 13.576 Kč a na den provozu kontaktního centra pro drogově závislé 6.523 Kč. Na jeden den jednoho dítěte v jeslích vydává částku 574 Kč a na den pobytu občana v domově důchodců 191 Kč z městského a 138 Kč ze státního rozpočtu.

právnícké osoby a podnikatele jsou sazby sankcí podstatně vyšší.

Za znečištění veřejného prostranství

- odkládáním, sypáním odpadů nebo odpadků mimo vyhrazená místa činí sankce až 50.000 Kč

- výkaly, zvratky, nedopalky, krmením ptactva atp. činí sankce až 1.000 Kč

- zvířecími exkrementy činí sankce až 1.000 Kč

- nepovolené vypouštění odpadních vod nebo znečišťování vod závadnými látkami (močůvka, hnojiva, kaly atp.), mytím motorových vozidel a provozních mechanismů ve vodních tocích nebo na místech, ze kterých by pohonné hmoty mohly ohrozit jakost nebo zdravotní nezávadnost povrchových nebo podzemních vod činí sankce až 15.000 Kč

Úklid veřejného prostranství

- při zanedbání povinnosti úklidu činí sankce až 1.000 Kč.

Narušování veřejného pořádku na veřejném prostranství

- volným pobíháním psů bez obojku, bez evidenčních značek činí sankce až 1.000 Kč

- venčení psů na dětských hřištích a pískovištích činí sankce až 1.000 Kč.

Závady ve schůdnosti nebo sjízdnosti místních komunikací

- povětrnostní situace (náledí, sníh, námraza) činí sankce až 1.000 Kč

Ochrana zeleně

- při vypalování porostů činí sankce až 15.000 Kč

Jiří Strniště, tajemník

Město Ostrava přispívá ročně celkem v průměru na jednoho obyvatele částkou 12.017 Kč.

Rozpočty městských obvodů v přepočtu na počet jejich obyvatel se pohybují od 3 ti.Kč do 14 tis.Kč. Nejnižší rozpočty mají obvody Poruba, Ostrava - jih a Pustkovec. Rozpočet přes 9 tis.Kč/občana mají obvody

Michálkovice, Mar.Hory, Petřkovice a Slezská Ostrava, přes 10 tis.Kč jsou to Moravská Ostrava a Přívoz a Vítkovice. Městský obvod Hrabová má v rozpočtu částku 14.235 Kč/obyvatele.

Věřme, že rozpočet našeho obvodu vzhledem k jeho potřebám a náplni, nebude měněn.

-LK-

LETNÍ HARMONOGRAM ODVOZU ODPADKŮ

Jak sdělila OZO s.r.o. probíhá svoz popelových nádob od 19. května 1997 podle letního harmonogramu.

Znamená to, že se již nebudou vyvážet tzv. zimní nádoby se žlutou nálepkou a navíc může dojít k posunu svozového dne v týdnu o 1-2 dny. Harmonogram a svozové dny

budou platit do 11.října 1997, kdy dojde ke změně na harmonogram zimní.

Hrabová patří pro odvoz odpadu vozidlem KUKA do rajónu č.13. Odvoz odpadu z Hrabové bude vždy v pondělí, kromě ulic Krmelínská a Místecká, který se provádí v pátek.

VZPOMÍNKA RODÁKA

nezbavíš se prožitku
z krajiny dětství a mladých let.
Jsou to kořeny nejsilnější,
závažné jako úděl,
někdy břítmě, věčné návraty.
Neunikneš jim, nechceš-li popřít
a zapomenout sebe samého.

Hrabovský rodák, pan MUDr. Jaroslav Olšanský, autor úvodního zamyšlení, se věnoval nemocným lidem 38 let svého života. Působil jako lékař v Opavě, Ostravě a posledních 25 let ve Švýcarsku. Jako pětadesátiletý nastupuje, jak sám říká, "očekávanou třetí etapu života - období věku důchodového", který vnímá jako "období osobní nezávislosti a svobody, období možnosti dále dozrávat a poznávat. Při odpovídajícím tělesném a duševním zdraví je to milost, opravdový dar nebes."

A vzpomíná ...

Po předání svých povinností mému následníku na klinice a slavnostním rozloučení se všemi skupinami zaměstnanců dávám medicíně, které jsem věnoval hodně a často i rodina musela ustoupit, své "a dieu". Nasednul jsem do auta a upaloval do Hrabové k mámě. Kdysi jsem jí to slíbil. Vzpomínám na tu návštěvu velmi rád, byly to zajímavé rozhovory. Nechtěla vzít příliš v úvahu, že jsem už také

důchodce, jako ona, ale za to jsem se mohl naposled v jejím domě cítit jako její synek. Další setkání už proběhla jenom v nemocnicích. Během některé z častých návštěv mě maminky mě oslovil Petr Balušek (můj příbuzný) zda bych nechtěl přispět nějakou svou vzpomínkou do obecní kroniky. Vzpomínám, že mé překotné ano mě naplnilo nadšením. Vždyť např. o životě v obci, kde jsem

prožil dětství i mládí, a kterou jsem prostřednictvím rodičovského domu neustále navštěvoval, až do svého vystěhování do ciziny v roce 1970, je více než jen hledět do minulosti.

Za událostmi Hrabové posledních padesáti let stojí události, které před tím nepoznala. Tyto události byly bez rozdílu pro každého politicky předvídatelného občana nepředstavitelné. Nebo snad přece? Co přetvářelo občana vesnice, která se tradicí hlásila k demok-

raci, aby tuto dlouhou dobu demokratické správy popřel nejdříve ve sobě a pak i ve správě obce samé? Tento vývoj se dá dobře sledovat. Nejdříve nárok na dominantní postavení jediné strany, která v rámci obce, stejně jako v rámci státu přijala svou politickou filozofii a program zvenčí. Na počátku to byl laskavý, zcela populisticky formovaný program sociální a s tímto šel její výklad demokracie. A později? Bezohledné uchopení moci, potlačování lidské individuality, nedodržování do té doby platných lidských práv, ideologická manipulace a hrubé zásahy do politické reprezentace obce. Stejně tak brutální a nekvalifikovaný názor na správu obce a její suverenitu, který zasahoval až na kofen její historické a ekologické existence. Tento, více než 40 let trvající, debakl správy obce je na západě nemyslitelný. Podobných 50 let nelze srovnat ani s lety první republiky, ba ani ze života v rakouském mocnářství minulého století.

Přijal jsem úkol a předložím do hrabovské kroniky některé ze svých vzpomínek na události v letech 1944 až 1950. Jedním jsem si však jist, že ke zpracování dějin v letech 1945 - 1989 je zapotřebí práce historika. Objektivně zjistitelnou dějinnou pravdu si zaslouhují starší (svědci událostí), ale budiž výzvou zejména mladým, kteří budou spolupůsobit na tom, aby v obci vládla demokracie, jak plyne ze slov historika: "Kdo nezná minulost, nemůže nikdy dostatečně správně rozhodnout přítomnosti, ani správně odhadnout budoucnost."

MUDr. Jaroslav Olšanský,
Horben, Švýcarsko
Dle faxu zpracoval Ing. Kosela

NAŠI JUBILANTI společenská kronika

V letním období si připomínáme významná životní výročí těchto našich spoluobčanů:

92 let :

paní Olga Šurčková

91 let

paní Anast. Bartošová

90 let :

pan Leopold Piener

pan Emanuel Walový

85 let :

pan Miloslav Hanzelka

80 let :

paní Amálie Štrancová

paní Marie Srbová

paní Helena Pindelová

paní Marie Lesová

75 let :

pan Jaroslav Keller

paní Jarmila Baronová

paní Zora Žáčková

pan Štěpán Třetina

paní Jiřina Ošťádalová

pan Vojtěch Janša

paní Zdenka Tráčová

paní Ludmila Konečná

70 let :

pan Oldřich Sedlák

paní Jiřina Seilerová

paní Eliška Moykesová

paní Věra Plachá

pan Milan Mutina

pan Janis Eftaxas

Vážení jubilanti,
za všechny spoluobčany
přejeme vám všem hodně
zdraví a dobrou životní pohodu
pro každý den.

Úřad městského obvodu Hrabová

Vážení rodičové, příbuzní a přátelé,

naše mateřská škola, ul. Přiborská, se nachází v původní staré cihlové zástavbě. Příjemný a útulný interiér školky připomíná dětem svým charakterem domov a o takovou skutečnost především usiluje kolektiv pedagogů.

Paní učitelky se věnují 50-ti dětem ve 2 třídách. Za finanční podpory obecního úřadu se podařilo vybudovat školní zahradu, kterou děti přivítaly s radostí a často ji využívají.

Během školního roku probíhá plánovaná pedagogicky odborně zaměřená výchovná činnost včetně mimoškolních akcí, které jsou zaměřeny na aktuální roční dobu, k významným výročím.

Touto malou výstavkou " Svět očima dětí " se chceme také my děti, ať už bydlíme na Šídlovci nebo na horním konci Hrabové,

zapojit do oslav 700 let obce a popřát jí mnoho dalších let trvání, protože my všichni tady bydlíme a naše děti v budoucnu, možná také třeba jednou budou chodit právě do této naší školky - kdoví ?

Dovolujeme si Vás pozvat na tuto malou výstavku do místnosti knihovny na Šídlovci.

děti a pedagogové

HRABOVSKÉ LISTY
vydání k 700. výr. Hrabové
- obecní informační zpravodaj, řídí a vydává Úřad a Zastupitelstvo městského obvodu Hrabová.
Řídí redakční rada.
Vydávání povoleno pod reg. č. UMO-51/92-PP.
Sazba a tisk:
TISL, Paskovská 31,
Ostrava - Hrabová.
Vydáno v červnu 1997.
Z d a r m a !

PRVNÍ MAKRO V ČR

Jistě jste si už všimli, že na území Hrabové, v prostoru mezi Místeckou a Krmelelínkou, se staví nový objekt. Bude to samoobslužný velkoobchod MAKRO.

Společnost Makro ČR, s.r.o. je dceřinou firmou holandské

ského koncernu, působící ve dvaceti zemích světa. Představuje síť samoobslužných velkoobchodů nabízející širokou škálu výrobků.

V září t.r. se v Hrabové otevře první velkoobchodní středisko firmy Makro v České republice.

Občané Hrabové mají zde možnost i získat zaměstnání.

Přijímat budou 60 pokladních, 40 řidičů vysokozdvíhových vozíků a 50 zbožových manipulátů. Požadavky jsou dobrý zdravotní stav, trestní bezúhonnost, ochota pracovat na ranní a odpolední směně. Zájemci obraťte se na personální oddělení firmy, které sídlí v hotelovém domě Jin-dřích na Nádražní ul.č.66, Ostrava, č. dveří 407 a 408, tel. 2487232, 2487233.

V životopisu je nutno uvést osobní údaje, přehled praxe, osvědčení odborné způsobilosti apod.

Platové podmínky cca 8.000 Kč základ + pohyblivá složka mzdy.

Víte, že ...

● Byla zahájena stavba komunikace v ulici Nešverova?

● Byt velikosti 3+1 I.kategorie v ul.Šrobárova se dne 14.4. ve veřejné dražbě prodal za 376 tis.Kč?

● Ubude bloková kotelna na pevná paliva domu Šrobárova 6, který se napojuje na dálkové topení - výměník MST na Šídlovci?

● Na hřišti SOKOL Hrabová bylo nákladem cca 270 tis.Kč postaveno nové sociální zařízení, které bude sloužit návštěvníkům areálu? Hodně bezplatných hodin na pomocných pracích odvedli členové TJ SOKOL a zaslouží si poděkování.